

การบริหารจัดการอุตสาหกรรมเหมืองแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐาน

อย่างไร้รอยโรคและยั่งยืน

อุตสาหกรรมเหมืองแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจเนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมต้นน้ำสำหรับอุตสาหกรรมต่อเนื่องหลายประเภท อย่างไรก็ตาม การบริหารจัดการที่ไม่เหมาะสมอาจนำมาซึ่งปัญหา เช่น ปัญหาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน ปัญหาความขัดแย้งระหว่างผู้ประกอบการและชุมชน เป็นต้น กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ตระหนักถึงปัญหาและพยายามดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยแนวทางการบริหารจัดการอุตสาหกรรมเหมืองแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานที่กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่นำมาใช้และถือเป็นหลักปฏิบัติ คือ การบริหารจัดการด้วยความโปร่งใสและมุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารจัดการอุตสาหกรรมเหมืองแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานด้วยความโปร่งใสและมุ่งสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน จึงได้ดำเนินนโยบายและโครงการต่าง ๆ ที่สำคัญ เช่น

1. นโยบายเหมืองแร่สีเขียว (Green Mining Policy) ซึ่งมีสาระสำคัญ 6 ด้าน ได้แก่ 1) มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมเป็นที่ตั้ง 2) ลด ป้องกัน และแก้ไขปัญหาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม 3) ดูแลความปลอดภัยและสุขภาพอนามัยของแรงงานและชุมชนใกล้เคียง 4) มีพื้นที่สีเขียวและทัศนียภาพเรียบร้อยสะอาดตา 5) โปร่งใสตรวจสอบได้ และ 6) ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า โดยกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำมาตรฐานเหมืองแร่สีเขียว ดำเนินการคัดเลือก และตรวจประเมินเพื่อมอบรางวัลเหมืองแร่สีเขียวให้แก่สถานประกอบการ ทั้งนี้ ในปี 2553-2558 มีสถานประกอบการที่ผ่านการประเมินเหมืองแร่สีเขียวแล้ว 139 ราย และยังคงดำเนินการพัฒนาสถานประกอบการอย่างต่อเนื่อง

2. ส่งเสริมอุตสาหกรรมเหมืองแร่ให้มีมาตรฐานสากลเพื่อรับผิดชอบต่อสังคม (CSR-DPIM) ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคมสากล (ISO 26000) โดยในปี 2553-2557 มีสถานประกอบการนำมาตรฐานดังกล่าวไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาองค์กรแล้ว 71 แห่ง และมีเครือข่าย CSR-DPIM แล้ว จำนวน 48 แห่ง และยังคงดำเนินการส่งเสริมสถานประกอบการให้มีความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างต่อเนื่อง

3. การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีรีไซเคิล เพื่อการพัฒนาของเสียเป็นแหล่งทรัพยากรทดแทน ลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ หรือ “Urban mining” ซึ่งผ่านกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ได้พัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีรีไซเคิลแร่และโลหะที่สำคัญ อาทิ การรีไซเคิลทองคำและทองแดงบริสุทธิ์จากซากแผงวงจรอิเล็กทรอนิกส์ การรีไซเคิลเงินบริสุทธิ์จากน้ำยาล้างฟิล์ม การรีไซเคิลดีบุกและนิกเกิลจากตะกอนระบบบำบัดน้ำเสียของโรงงานชุบเคลือบผิวโลหะ เป็นต้น

4. การสร้างความโปร่งใสผ่านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น โดยชุมชนและท้องถิ่นสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการอุตสาหกรรมเหมืองแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐาน ตั้งแต่ขั้นการรับฟังความคิดเห็นก่อนการอนุญาตประกอบกิจการ การร่วมเป็นคณะกรรมการบริหารจัดการเงินกองทุนเพื่อการพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ รวมถึงการมีส่วนร่วมในการกำกับดูแลและเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อมระหว่างการดำเนินกิจการ โดยในปัจจุบันกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ได้พัฒนาเครือข่ายประชาชนในการเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อมเกือบจะครอบคลุมทุกพื้นที่ที่มีการประกอบกิจการเหมืองแร่แล้ว

สุดท้ายนี้ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่เห็นว่าประเด็นสำคัญไม่ได้อยู่ที่ว่าจะพัฒนาอุตสาหกรรมเหมืองแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานให้ยั่งยืนได้อย่างไร หากแต่อยู่ที่ว่าอุตสาหกรรมเหมืองแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานจะมีส่วนช่วยให้เกิดการพัฒนายั่งยืนได้อย่างไรมากกว่า ทั้งนี้ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่เชื่อว่าอุตสาหกรรมเหมืองแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานมีส่วนช่วยให้ประเทศสามารถบรรลุเป้าหมายการพัฒนายั่งยืน หรือ Sustainable Development Goal (SDGs)¹ ได้ เช่น เป้าหมายด้านการขจัดความยากจน การเข้าถึงพลังงานที่ยั่งยืน การส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนและทั่วถึง การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ เป็นต้น

¹ ปัจจุบันองค์การสหประชาชาติอยู่ระหว่างการยกร่าง SDGs เพื่อนำมาใช้ทดแทนเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (MDGs) ภายในปี 2558 โดยปัจจุบัน SDGs มีเป้าหมายรวมทั้งสิ้น 17 เป้าหมาย